

Atskaite par dalību COPA – COGECA

Tiešmaksājumi un zaļināšana

27.-28. martā 2019, Briselē

Darba grupas sanāksmē piedalījās ZSA eksperts Valters Zelčs.

Darba grupa iesākās ar darbakārtības apstiprināšanu. Kā divi svarīgākie punkti dienaskārtībā izceļami Pjēra Basko (Pierre Bascou) prezentācija par nākotnes KLP, kā arī COPA-GOGECA prezentācija par jaunāko informāciju no DG Agri, kura gatavojas balsojumam par izstrādātajiem grozījumiem. Visiem darbagrupas dalībniekiem tiek atgādināts par runāto pēdējā darbagrupā – galvenokārt ilgstošo sausumu, un Eiropas Komisijas pieļaujajām prasību atkāpēm, lai mazinātu sausuma negatīvo iespaidu uz lauksaimniekiem, un palīdzētu lopkopjiem sagādāt lopbarību.

Pēc neliela ievada, prezentāciju par nākotnes KLP sniedza DG Agri Ilgtspējas un ienākumu atbalsta departamenta direktors Pjērs Basko. Divas galvenās lietas, par ko prezentācijā tika stāstīts ir jaunais KLP ieviešanas modelis (*New delivery model*), kā arī jaunā zaļā arhitektūra (*New green architecture*). Pie ieviešanas modeļa darba grupai tika skaidrots komisijas redzējums par KLP, kura ir balstīta uz rezultātiem, un jauno, piedāvāto KLP, kurā izvirzīšana un sasniegšana tiks noteikta ar indikatoru palīdzību. Basko atgādina, ka pēc 2021. gada katrai dalībvalstij nāksies izstrādāt savu stratēģisko plānu, kuram jāveic SVOT analīze, jāizvirza sasniedzamie mērķi, un katru gadu jāpārskata virzība uz mērķu sasniegšanu. Stratēģiskie plāni jāaskaņo ar Eiropas Komisiju, un tos varēs ieviest tikai pēc tam, kad EK būs sniegusi savu apstiprinājumu. Pēc prezentācijas noslēguma departamenta direktoram tika uzdoti vairāki svarīgi jautājumi –

- **Portugāle** – Salīdzinot eko-shēmas ar agrovides pasākumiem – kas ir galvenās atšķirības? Vai ekoshēmas varēs izmaksāt tikai gada griezumā, vai arī uzņemtīs saistības uz diviem gadiem? **Atbilde** – Šobrīd EK vēl pilnībā nav definējusi eko-shēmu būtību, bet paredzams, ka tās būs vienu gadu ilgas saistības, un eko-shēmu maksājumus varēs saņemt tie lauksaimnieki, kuri darīs vairāk, nekā noteikts vispārējās prasībās.
- **Vācija** – kas notiek ar naudu, ja lauksaimnieki nepiesakās eko-shēmām? Vai to varēs izmaksāt nākošgad, ņemot vērā, ka likmes vajadzēs definēt pirms pasākuma, un tās nevarēs mainīt? **Atbilde** – Šobrīd paredzams, ka ja lauksaimnieki nepieteiksies ekoshēmām, tā nauda, kura paliks pāri, būs jāpārskaita atpakaļ ES budžetā. Tā nedrīkstēs tikt izmaksāta citus gadus. Lai nauda nebūtu jāatmaksā atpakaļ, dalībvalstīm ļoti precīzi nāksies paredzēt pieteikumu skaitu, jo likmi nebūs iespējams pielāgot.
- **Latvija** – Šajā plānošanas periodā bioloģiskie lauksaimnieki zaļināšanas maksājumam kvalificējas automātiski, taču nākošajā periodā zaļināšanas prasības pārvietojas uz vispārējām prasībām, turklāt, tiek papildinātas ar jauniem punktiem. Vai ir plānots ieviest izņēmumus bioloģiskajiem lauksaimniekiem uz atsevišķiem prasību kopuma punktiem? **Atbilde**- Taisnība, ka šobrīd bioloģiskie lauksaimnieki ir atbrīvoti no zaļināšanas prasību izpildes. Nākotnē mēs plānojam tikt vaļā no visiem šiem atbrīvojumiem. Kā es saku saviem kolēģiem – ja tu ar savu auto brauc mazāk nekā kaimiņš, tev tāpat ir jāievēro ceļu satiksmes noteikumi. Tieši tas pats ir ar mazajiem un bioloģiskajiem

lauksaimniekiem – minimālās prasības ražošanai būs jāievēro visiem.

Dienas otrajā pusē visa uzmanība tika veltīta jaunumiem no DG Agri. Vairāki DG Agri pārstāvji COPA-COGECAi ir ziņojuši, ka balsojums par grozījumiem komitejā notiks 2. aprīlī. Pie šīs pozīcijas COPA-COGECA ir ļoti smagi strādājusi pēdējos mēnešus, lai to panāktu saviem biedriem maksimāli pieņemamu. Šobrīd galvenās domstarpības ir par 3 jautājumiem – tiešmaksājumu griestiem, pārdalošo maksājumu, un finanšu sadalījuma procentuālu noteikšanu pirmajā pīlārā. COPA-COGECA stingri iestājas pret tiešmaksājumu griestu noteikšanu ES līmenī, taču šī brīža DG Agri piedāvājums paredz 100 000 eiro tiešmaksājumu griestus, kuri netiktu attiecināti uz ekoshēmu un jauno lauksaimnieku atbalstu. Tāpat, kompensētas tiktu 50% no darbaspēka izmaksām. Kompromiss, ko piedāvā DG Agri ir pieļaut griestu neieviešanu, ja dalībvalstis 7% no pirmā pīlāra summas atvēl pārdalošo maksājumu. Otrs punkts, pret ko iebilst COPA-COGECA ir nepārdomāta pārdalošā maksājuma izmaksāšana, jo papildus likme uz vienu hektāru radītu daudz negatīvas blakusparādības, palielinot dīvāna zemnieku skaitu, un mākslīgi paceļot nomas cenas visiem lauksaimniekiem. Trešais domstarpību cēlonis ir procentiāls sadalījums katram maksājumam. Kamēr DG Agri ir atbalstījuši COPA-COGECA vēlmi vismaz 60% no kopējā pirmā pīlāra finansējuma atvēlēt ienākumu pamatatbalstam, DG Agri arī atvēl 20% no tiešajiem maksājumiem eko-shēmai, kas strikti iet pretrunā ar COPA-COGECA pozīciju.

Darba grupas vadītāja aicina visas biedru organizācijas, kuras spēj sasniegt Eiroparlamenta deputātus, kuri darbojas DG Agri, to nekavējoties darīt, un atbalstīt COPA-COGECA kopējo pozīciju.

Atskaiti sagatavoja eksperts

Valters Zelčs

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija